

Commissie van toezicht TURNHOUT

Gevangenis te 2300 TURNHOUT

Jaarverslag 2018

2018 Overheveling naar federale parlement & Opstand gevangenis Turnhout 07/01/2018

1. COMMISSIE VAN TOEZICHT

1.1. VOORSTELLING EN OPDRACHTEN

1. Dit verslag biedt een overzicht van de werkzaamheden van de CVT Turnhout tijdens het jaar 2018.

Vele klachten konden meteen tijdens het onderhoud tussen de gedetineerden en de maandcommissarissen opgelost worden door een rechtstreeks overleg met het kaderpersoneel van de gevangenis. .

Het is én blijft de overtuiging van de CVT dat een open en transparante communicatie kan bijdragen tot een positief klimaat in de gevangenis.

Daarnaast hebben de leden van de CVT zich ook het voorbije jaar verder bekwaamd in de bejegening van de gedetineerden door het volgen van opleidingen en het uitnodigen van sprekers die van ver of dichtbij te maken hebben met het gevangenis milieu.

2. Het KB (art. 138ter) bepaalt dat de CVT tot taak heeft:

1° een onafhankelijk toezicht te houden op de gevangenis bij dewelke zij is opgericht, op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de betreffende voorschriften;
2° aan de Minister en aan de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek, advies en inlichtingen te geven betreffende aangelegenheden in de gevangenis die rechtstreeks of onrechtstreeks met het welzijn van de gedetineerden verband houden en voorstellen te doen die zij gepast acht;
3° ten behoeve van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen jaarlijks een verslag op te stellen betreffende alles wat betrekking heeft op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de voorschriften ter zake, in de gevangenis waarvoor zij bevoegd is.

Ook het voorbije jaar hebben de hierna vermelde leden van de CVT bij de gevangenis te Turnhout met bijstand van mw. Carine Jansen getracht hieraan zo goed mogelijk gevolg te geven.

Verschillende leden hebben tevens hierna gemelde studiemomenten/vergaderingen bijgewoond c.q. de CVT.

- **29/03/2018: Studiedag te Leuven: Onafhankelijk toezicht op detentie: lust of last?**
- **17 april 2018: Stijn Mannaert en Lieve Vanermen vergadering met de directeur van de gevangenis (rapportbriefjes – werk – transfer ...)**
- **25/05/2018: Vergadering Nederlandstalige voorzitters commissies van toezicht met mevr. G. Smaers, voorzitter van de centrale Raad te Beveren**
- **Opleiding voor de leden die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de gevangenis (commissies van toezicht en centrale raad) - Basisopleiding gericht op theoretische en praktische informatie – Dr. Jan Roovers: 27 oktober en 1 december 2018, 2 februari 2019 te Brussel**
- **3 oktober 2018: Bezoek Psychiatrisch Centrum Bierbeek – Steven Degrauwe**
- **22/11/2018 Brussel - Studiedag van de Commissies van Toezicht**
“Invoering van het klachtrecht voor gedetineerden / Het transfer van de centrale raad en van de commissies van toezicht naar het Parlement / Zorgen van de commissies van toezicht.”

Voordrachten voorafgaand aan onze vergaderingen:

- 12 september 2018: **Donatienne de Borman**, pastoraal werkster, aalmoezenier in de gevangenis te Wortel voorheen 8 jaar aalmoezenier int Turnhout
"Respect voor elke mens, een luisterend oor bieden en bruggen bouwen."
- 15 november 2018: **Simon Godecharle**; ondervoorzitter coördinator gezondheidsethiek Emmaüs (St. Jozef ziekenhuis Turnhout)

Bezoeken:

- 10 januari 2018: Rondleiding in de gevangenis te Turnhout voor nieuwe leden en de leden van de veiligheid van de Rechtbank Eerste Aanleg Turnhout
- 9 mei 2018: Nationale dagen van de Gevangenis: Gevangenen omarmen Turnhout / Mensenketting rond de gevangenis van Turnhout.

Enquêtes / Vragenlijsten:

- Liga voor Mensenrechten: vragenlijst in te vullen door families van gedetineerde oer hoe ze hun bezoek aan de gevangenis ervaren.
- Onderzoek strafcellen/isoleercellen
- Vragenlijst centrale toezichtsraad m.b.t. het overlegorgaan.

1.2. SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE

<i>Stijn Mannaert</i>	<i>Voorzitter</i>	
<i>Lieve Vanermen</i>	<i>Ondervoorzitter</i>	
<i>Jan Roovers</i>	<i>Lid-geneesheer</i>	<i>publicatie B.S. 18/05/2018</i>
<i>Freddy Mols</i>	<i>Lid-advocaat</i>	
<i>Marcel Paeshuyse</i>	<i>Lid</i>	<i>publicatie B.S. 28/12/2018 (ontslag verleend)</i>
<i>Guido Peeters</i>	<i>Lid</i>	
<i>Jozef Peeters</i>	<i>Lid</i>	
<i>Maarten Verbiest</i>	<i>Lid</i>	
<i>Gert Vervoort</i>	<i>Lid</i>	
<i>Karel Brosens</i>	<i>Lid</i>	<i>publicatie B.S. 28/12/2018</i>

Werving leden: Sven Arduwie, Dirk Dufraing, Simon Godecharle

1.3. WERKING VAN DE COMMISSIE

<u>Rondgang</u>	<u>maandcommissaris</u>	<u>vergadering</u>
08/01/2018	Jan Roovers - Freddy Mols	10/01/2018
12/02/2018	Marcel Paeshuyse – Gert Vervoort	14/02/2018
12/03/2018	Stijn Mannaert – Gert Vervoort	14/03/2018
10/04/2018	Jozef Peeters – Maarten Verbiest	11/04/2018
04/05/2018	Stijn Mannaert – Jan Roovers	09/05/2018
12/06/2018	Marcel Paeshuyse – Guido Peeters	13/06/2018
02+05/07/2018	Stijn Mannaert – Jan Roovers	08/08/2018
06/08/2018	Freddy Mols – Gert Vervoort	08/08/2018
07/09/2018	Stijn Mannaert – Lieve Vanermen	12/09/2018
08/10/2018	Marcel Paeshuyse – Guido Peeters	10/10/2018
13/11/2018	Jan Roovers – Jos Peeters	15/11/2018
18/12/2018	Lieve Vanermen – Freddy Mols	20/12/2018

2. GEVANGENIS

De centrale raad heeft geen thema's voor het jaarverslag 2018 vastgelegd.

2.1. MATERIËLE OMSTANDIGHEDEN VAN DETENTIE

Informatie inzake de inrichting: Turnhout 31 december 2018

Capaciteit van de inrichting	Volgens Blx 262 (20% overbevolking inbegrepen)	
Aantal personen die van hun vrijheid zijn beroofd	Op 31/12/18 verbleven er 273 gedetineerden in Turnhout. Omdat de PI-Turnhout een arrondissementeel arresthuis is, fluctueert dit cijfer. Het is namelijk in sterke mate afhankelijk van de beslissingen van de onderzoeksrechters, van de Raadkamers en van de Kamer van Inbeschuldigingstelling. Het cijfer schommelt tussen 260 en 310.	
Verdeling beklaagden / veroordeelden (in voorkomend geval)	Op 31/12/18 45 % beklaagden (*)	Op 31/12/18 38 % Veroordeelden (*)
Indeling per geslacht (in voorkomend geval)	Mannen: alle gedetineerden in Turnhout zijn mannen.	Vrouwen: er verblijven geen vrouwelijke gedetineerden in TU.
Aantal gedetineerden van vreemde nationaliteit	Op 30 december 2018 verbleven er 163 gedetineerden van vreemde nationaliteit. Hiervan had ca. 25 % recht op verblijf.	

Aanvullende opmerkingen:

(*): deze cijfers worden aangevuld met de groep geïnterneerden op 31/12/18: ca. 17 % Dit cijfer illustreert duidelijk de uitstroom van deze groep gedetineerden (voornamelijk naar de FPC's).

De gevangenis heeft, naast de opvolging van de opgesloten personen, eveneens de opdracht om de dossiers van de personen die in strafonderbreking (SO) of elektronisch toezicht (ET) werden gesteld administratief op te volgen. Op 31/12/18 betrof het 25 personen die in SO en 51 personen die in ET waren gesteld.

2.2. ONTHAAL VAN DE NIEUWE GEDETINEERDEN

- *Welke informatie ontvangen personen die van hun vrijheid zijn beroofd bij hun aankomst in de inrichting?*
Elke verblijfsruimte is voorzien van een huishoudelijk reglement dat zowel een generiek gedeelte (geldig voor alle gevangenis) als een specifiek gedeelte (voor Turnhout) bevat. Daarnaast is er het infokanaal op de televisie die op elke verblijfsruimte aanwezig is. Alle beklaagden worden onthaald door een maatschappelijk assistent en opgevolgd door JWT.
- *In welke vorm (bijv. huishoudelijk reglement, informatieve brochures over het leven in de gevangenis, over procedures inzake vervroegde invrijheidstelling, over bezoekrecht)?*
HHR, infokanaal, onthaalgesprek, contacten met PSD, inlichtingen door andere medewerkers (directie, bewarend kader).
- *Is er sprake van bijzondere bepalingen voor buitenlandse gedetineerden, ongeletterden of analfabeten?*
Generieke gedeelte van huishoudelijk reglement bestaat in het Frans. Er is een Duitse, Engelse en Spaanse versie van het specifiek gedeelte beschikbaar.
- *Eventuele opmerkingen: /*

2.3. HYGIËNE, VOEDING EN LEEFRUIMTE

2.3.1. Hygiëne en sanitaire voorzieningen

- *Hebben alle gedetineerden toegang tot de toiletten onder betamelijke omstandigheden en bieden zij hen een vorm van privacy?*
Op de nieuwe vleugel is elke verblijfsruimte voorzien van een afsluitbare sanitaire hoek waarin toilet met spoeling en lavabo. In het oude gedeelte is elke verblijfsruimte voorzien van een toilet met spoeling en lavabo en is een kamerscherm voorhanden. In het oude gedeelte bestaat de privacy er onder meer in dat de geïnterneerden individueel op de kamer verblijft, beklaagden worden wegens plaatsgebrek met twee op cel geplaatst.

Is er een voldoende aantal baden en douches aanwezig? Ja

Vleugel A: 3 per sectie, 9 in totaal

Vleugel B: 3 per sectie, 9 in totaal

Vleugel C: 2 per sectie

Vleugel D: 8 per sectie, 16 in totaal

- *Hoe is het gesteld met de netheid en de hygiëne van de sanitaire voorzieningen? Wat zijn de bepalingen om de sanitaire voorzieningen schoon en in goede staat te houden?*
Douches in oude gevangenis zijn gerenoveerd.
Alle douches worden minstens dagelijks gepeetst (regelmatig 2X/dag). Daarnaast controleert het personeel minstens 2X/week de douches op schimmelvorming, werking ventilatie,...
- *Wat is de frequentie van de douchebeurten (voor werkende gedetineerden/voor de anderen)?*
3x/week voor iedereen, dagelijks voor diegenen die werken en na sport.
- *Welk hygiëneproduct wordt er uitgedeeld en hoe vaak?*
Elke inkomende van vrijheid ontvangt een pakket inkomende. Dit bevat: een kam, zeep, douchegel, tandenborstel, tandpasta, scheerschuim, balpen, briefpapier, 2 postzegels, 2 omslagen, scheerkrabbertje.
Gedetineerden die geen geld hebben kunnen via de welfare toiletproducten bekomen. Gedetineerden die beschikken over de nodige financiële middelen worden geacht via de kantine de nodige toiletproducten aan te kopen.

2.3.2. Voeding

- *Wat is het jaarlijkse budget voor voeding (en het bedrag dat per dag voor elke gedetineerde wordt uitgetrokken)?*
Het budget voor onderhoud en voeding gedetineerden bedroeg voor 2018 in totaal 432.631,09 Dit budget werd berekend aan een dagprijs per gedetineerde van 4,4 euro voor onderhoud en voeding, waarvan 3,35 euro per dag voor voeding.
- *Is er in bijzondere voedingsregimes voorzien voor zieken, oudere gedetineerden en, in voorkomend geval, kinderen die hun moeder vergezellen?*
Enkel op medisch advies worden bijzondere voedingsregimes voorzien. In Turnhout worden geen vrouwen gedetineerd.
- *Worden voedingsregimes van religieuze aard gerespecteerd?*
Ja, (het is ons evenwel niet langer toegelaten te informeren naar de religie/levensbeschouwing die een gedetineerde belijdt/aanhangt) men heeft de keuze tussen een gewoon menu, een menu zonder varkensvlees en een vegetarisch menu. Tevens wordt voorzien in voedingsregimes die door de geneesheer worden voorgeschreven: diabetes, vetloos, zoutarm, glutenvrij, ... Voor gedetineerde die het joodse geloof belijden, wordt koosjer voedsel aangeleverd door de joodse gemeenschap in Antwerpen na tussenkomst van de rabbijn.
- *In welke staat verkeert de keuken waarin de maaltijden worden bereid? Wordt zij regelmatig gecontroleerd op hygiëne en veiligheid?*
De keuken wordt onderworpen aan dezelfde keuring als alle Horeca-inrichtingen en grootkeukens (HACCP). Deze zeer strenge keuring gebeurt middels onaangekondigde bezoeken door het Federaal Agentschap voor de voedselveiligheid (FAVV).
- *Voldoen de door de kantine aangeboden producten aan de behoeften en vragen van de gedetineerden? Zo ja, hebben zij een redelijke prijs?*
Er staan meer dan 200 artikelen op de gewone wekelijkse kantinelijst. Daarbuiten kunnen de gedetineerden nog verzorgingsproducten, zuivel- groenten en fruit, vlees en bereide gerechten aankopen. Kranten en tijdschriften kunnen ook besteld worden.
Sommige gedetineerden wensen goedkope producten terwijl anderen daarentegen bereid zijn (of geld hebben) om merkproducten te kopen. Gelet op het grote aankoopvolume kunnen de meeste artikelen tegen een vergelijkbare prijs als in de kleinhandel worden aangeboden.

2.3.3. Leefruimte

- *Beschikken alle gedetineerden over een eigen bed? indien niet, wat is de verhouding gedetineerden die niet over een eigen bed beschikken?*
Gelet het schommelende bevolkingscijfer en de opnameplicht kan het uitzonderlijk gebeuren dat een gedetineerde op een matras op de grond moet slapen. Dit is het geval indien het aantal gedetineerden meer dan 300 bedraagt.
- *Hoe delen de groepen (per twee, drie of vier) de gemeenschappelijke cellen? Worden de groepen samengesteld en volgens welke criteria wordt gedetineerden een bepaalde cel toegewezen?*
Het oorspronkelijke en oudste gedeelte van de gevangenis is sinds januari 2013 de afdeling sociaal verweer. De geïnterneerde abnormalen worden allen individueel gehuisvest. Sinds de uitstroom van de geïnterneerden naar de FPC's en andere opvangvormen, is het aantal geïnterneerden substantieel verminderd. De lege plaatsen worden enerzijds opgevuld door correctioneel en crimineel veroordeelden uit andere Vlaamse gevangenissen waarbij sprake is van een psychiatrische of gedragsproblematiek en waarbij vaak een zorgomkadering wenselijk wordt geacht, anderzijds door beklagden.

De nieuwe vleugel huisvest beklagden en veroordeelden. Het betreft duo-cellen. Toewijzing gebeurt op basis van beschikbare plaatsen, roken/niet roken, taal, religie. Op eigen verzoek van de gedetineerden kunnen 1x/week celwissels worden uitgevoerd, beperkt in aantal en op vaste tijdstippen.

2.3.4. Toegang tot medische verzorging

- *Wat zijn de voornaamste medische problemen?*
Letsels van vechtpartijen;
Opvolging van verslavingsproblematiek;

Verkoudheden en welvaartsziekten zoals hart- en vaatproblemen en diabetes.
Wondzorg
TBC-problematiek (screening + isolatie)

- *Waar vinden de spreekuren plaats en onder welke omstandigheden?*
Er zijn 2 verpleeglokalen ter beschikking:

- één op afdeling sociaal verweer
- één op afdeling beklagden en veroordeelden

Dit gebeurt in goede omstandigheden. Elke consultatie gebeurt in het dokterslokaal waar in regel enkel de arts, een verpleegkundige en de gedetineerde aanwezig zijn. Er staat wel een PBA aan de deur om in te grijpen indien nodig. De medische dienst beschikt niet over het nieuwste materiaal maar geeft aan zich goed te kunnen behelpen met wat er voor handen is.

- *Hoe vaak bezoekt het medische personeel de detentieruimten?*
Medicatiebedeling gebeurt door verpleegkundigen op cel. In deze omstandigheden bezoekt het medische personeel dagelijks de detentieruimten. Op vleugel C deelt het personeel de medicatie uit. Gedetineerden die op strafcel verblijven worden dagelijks door de arts gezien. Bij dringende interventies wordt uiteraard op cel gegaan.
- *Is er dag en nacht medisch personeel aanwezig?*
Op weekdays zijn er algemeen verpleegkundigen aanwezig van 7u. tot 21u. In het weekend van 7u. tot 19.30 u. Er is ook steeds een arts met permanentie. Psychiatrisch verpleegkundigen zijn aanwezig van maandag tot vrijdag van 7.30u. tot +- 17u. In het weekend, 's avonds en 's nachts en op feestdagen is er geen psychiatrisch verpleegkundige aanwezig.

Samenstelling medisch team

- *Hoe is het medische personeel samengesteld (aantal artsen, verpleegkundigen, psychologen, psychiaters, ander personeel)?*
2 artsen; 2 zelfstandig verpleegkundigen;
10 verpleegkundigen (waarvan verschillende in deeltijdse tewerkstelling) waaronder 4 2 psychiaters;
psychiatrisch verpleegkundigen; 1 tandarts;
- *Stemmen de werktijden overeen met de behoeften van de gevangenis?*
Op weekdays zijn er algemeen verpleegkundigen aanwezig van 7u. tot 21u. In het weekend van 7u. tot 19.30u. Er is ook steeds een arts met permanentie. Psychiatrisch verpleegkundigen zijn aanwezig van maandag tot vrijdag van 7.30 u. tot +- 17u. (supra).

2.3.5. Bijzondere verzorging voor geestesgestoorde gedetineerden

- *Zijn er in de voorbije 12 maanden bij gedetineerden in de inrichting ziektes of geestesstoornissen vastgesteld? Zo ja, bij hoeveel personen?*
De PI Turnhout heeft een afdeling sociaal verweer waar naast ca. 50 geïnterneerde abnormalen ook beklagden/veroordeelden met een psychiatrische problematiek verblijven. De geïnterneerden worden op de afdeling opgenomen ingevolge beslissingen van de Kamer tot Bescherming van de Maatschappij (bij de SURB) of beslissing van de PdK (schorsing, voorlopige aanhouding).

Internering kan ingevolge nieuwe wet enkel na deskundigenverslag (forensisch psychiater) waarin oa diagnosestelling.

Turnhout neemt dus ook veroordeelden op uit andere gevangenis waar bij psychiatrische problemen worden benoemd (cfr. Supra 2.3.3.). Deze personen worden gehuisvest op de afdeling sociaal verweer (met inbegrip van individuele huisvesting) en opgenomen in de werking van deze diensten. Bij deze dossiers kan in voorkomend geval een eerste diagnosestelling gebeuren.

- *Wat is de volgende stap bij een dergelijke vaststelling (overbrenging naar een psychiatrisch ziekenhuis, verwijzing naar een speciale afdeling binnen de inrichting, geen enkele bijzondere bepaling)?*
supra
- *Wie is er belast met de behandeling van die zieken (een psychiater, een huisarts)?*
Een behandeling zoals in de reguliere psychiatrische zorg is in de gevangenis niet mogelijk. Sinds november 2014 worden geïnterneerde abnormalen opgenomen in het FPC in Gent, sinds april 2016 op de afdeling LFPZ Bierbeek en sinds augustus 2017 in het FPC Antwerpen.

De gevangenis beschikt over een zorgteam dat o.a. pre-therapeutische opdrachten heeft.
- *Hoeveel psychiaters werken er in de inrichting en hoelang zijn zij aanwezig?*
Aan zowel het zorg- als psd-team is een psychiater toegevoegd. Psychiater zorg aanwezig op do vm, psychiater psd is aanwezig op dinsdag en op donderdag (ganse dagen).

2.4. ACTIVITEITEN VAN DE GEDETINEERDEN

2.4.1. Bezoeken

- *Wat is het aantal toegestane externe bezoeken (beklaagden en veroordeelden)?*
3x/week waarvan minstens één in weekend (conform bepalingen algemeen gedeelte huishoudelijk reglement). Beklaagden hebben recht op dagelijks bezoek. In voorkomend geval zal het tafelbezoek worden aangevuld met glasbezoek zijn om iedereen de mogelijkheid te bieden 3x tafelbezoek te ontvangen.
- *Hoe lang duren zij?*
1u. per bezoek
Ongestoord bezoek: na 1 maand detentie, 2x 2u./maand (één OB wordt gerekend als 1 bezoek, supra)
- *Welke informatie wordt verstrekt om het contact met en de bezoeken aan een gedetineerd familielid mogelijk te maken?:*
Huishoudelijk reglement, infokanaal, onthaalgesprek.
- *Is er sprake van bijzondere bepalingen voor bezoeken van kinderen van gedetineerden?*
Het laatste bezoek op woensdag is voorbehouden voor kinderen van gedetineerden. Maandelijks wordt op zondagnamiddag een kinderbezoek georganiseerd dat zich enkel richt tot (groot)ouders en hun (klein)kinderen. Er wordt telkens een activiteit georganiseerd (bv. knutselen, muziek, toneel) door vrijwilligers van het CAW.
- *Stelt de gevangenis een wachtruimte voor familieleden ter beschikking?*
Ja
- *Onder welke materiële omstandigheden verlopen de bezoeken aan tafel?*
Zaal waar 18 tafels staan: gedetineerde aan ene zijde, bezoekers (max. 3 volwassenen + kinderen (tot 12j onbeperkt) aan andere zijde; speelhoek voor kinderen aanwezig. In de bezoekszaal staan drank- en versnaperingautomaten.
- *Biedt de gevangenis alternatieven voor gedetineerden die nooit extern bezoek krijgen?*
Telefonische contacten en bezoektransfer (= tijdelijke overplaatsing naar andere gevangenis waar wel bezoek kan komen).

2.4.2. Telefoon

- *Hoe vaak hebben de gedetineerden de mogelijkheid om te telefoneren?*
210 minuten per week. Eén gesprek kan maximaal 15 minuten duren.

2.4.3. Vorming en opleiding

- *Welk soort onderwijs kunnen personen die van hun vrijheid zijn beroofd daadwerkelijk krijgen?*
In de PI Turnhout worden taal- en computerlessen georganiseerd (Engels, multimedia, Excel, PowerPoint en Autocad).
In Turnhout komt daarnaast 1 dag per week een medewerker van VOCVO die gedetineerden helpt met individuele leervragen. Dit kan gaan om vragen rond de examencommissie, open universiteit, behalen getuigschrift bedrijfsbeheer, groepscursussen in de eigen of een andere gevangenis en opleidingen buiten de gevangensmuren (in het kader van de uitwerking van reclassering).
- *Hoeveel procent van de gedetineerden neemt deel aan de opleidingsactiviteiten?*
Gemiddeld schrijft zo'n 10% zich in voor deelname aan een groepscursus.
- *Heeft iedere gedetineerde die dat wenst toegang tot de opleidingsactiviteiten?*
Gedetineerden worden enkel uitgesloten van het volgen van onderwijs indien zij een tuchtsanctie ondergaan of onder een veiligheidsmaatregel of -regime staan. Uitzonderlijk neemt de directie een individuele beslissing tot uitsluiting omwille van een veiligheidsrisico.
De geïnterneerden kunnen niet deelnemen aan de taallessen, Deze lessen gaan immers door in een lokaal op de afdeling voor beklaagden/veroordeelden waar het niet mogelijk is om een toilet-pauze voor hen te voorzien. Een ander lokaal is niet beschikbaar.
- *Is de keuze van de opleiding verenigbaar met de doelstelling van re-integratie van de gedetineerden?*
De vaardigheden omtrent taal en computer kunnen een pluspunt betekenen bij de resocialisatie.
- *Wordt het onderwijs vergoed? Zo ja, in welk(e) geval(len) en tot welk bedrag?*
Gedetineerden die een cursus volgen en afmaken, kunnen aanspraak maken op een uurloon van 0,62 euro voor de gevolgde uren.
- *Waar vinden de opleidingsactiviteiten plaats? Zijn de gebruikte ruimten aangepast?*
Er zijn twee leslokalen, waarvan één computerlokaal (12-tal computers). Het computerlokaal wordt enkel gebruikt voor computerlessen; het andere leslokaal is multifunctioneel en wordt gedeeld gebruikt voor onderwijsaanbod, vormingen welzijn, gespreksgroepen, islamitische gebedsdienst, ontspanningsaanbod CAW,...

De lokalen zijn infrastructureel uitgerust voor dit opleidingsaanbod. Zoals toegelicht is het organisatorisch niet haalbaar om geïnterneerden te laten deelnemen aan de taallessen. Er kunnen max. 15 gedetineerden deelnemen aan opleidingsactiviteiten.

2.4.4. Werk

- *Welke mogelijkheden zijn er om binnen de inrichting te werken, in vergelijking met de mogelijkheden in de buitenwereld?*
De tewerkstelling binnen de gevangenis is beperkt.
In de gevangenis van Turnhout kunnen een dertigtal gedetineerden werken in een werkhuis. Hier worden werkzaamheden verricht voor externe aannemers. Dit gaat meestal om plak- en vouwwerk. De gedetineerden worden betaald per hoeveelheid afgewerkte stuks. Om meer gedetineerden werk te geven, wordt gestreefd naar een halftijdse tewerkstelling.
Verder zijn er nog een aantal jobs in de huishoudelijke dienst: diender sectie, keuken, kleedkamer, onderhoud, bibliotheek ...). Ongeveer een veertigtal gedetineerden worden hier voltijds of deeltijds tewerkgesteld.
- *Wanneer er onvoldoende werk is voor de gedetineerden, hoe vindt de selectie van degenen die werken dan plaats?*
De directie maakt een selectie van gedetineerden die kunnen of mogen werken. Tegenindicaties hierbij kunnen zijn: psychiatrische problematieken, veiligheidsrisico's. Gedetineerden voor een vertrouwensjob worden geselecteerd door de directie aan de hand van een aantal criteria. De meeste gedetineerden worden ingeschreven op een wachtlijst voor een job. Zij worden opgeroepen aan de hand van hun rangschikking op de lijst.
- *Wat zijn de werkomstandigheden (veiligheidsnormen, geschiktheid van de ruimten) in vergelijking met de buitenwereld?*
De inrichting beschikt over een werkhuis waar eenvoudige werken worden uitgevoerd. In principe is de opdrachtgever (externe aannemer) verplicht om de nodige arbeidsbeschermingsmiddelen te voorzien. Gelet op de eenvoudige werken is dit zeer beperkt.
- *Wat is de gemiddelde vergoeding voor het werk?*
In het werkhuis wordt gestreefd naar een gemiddeld uurloon van 2,10 euro. De gedetineerden krijgen een stukloon, dus varieert de verloning naargelang hun inzet en kunde. Bovendien promoten wij een deeltijdse tewerkstelling zodat het verschil met de huishoudelijke diensten beperkt blijft. Gedetineerden die werken in de huishoudelijke diensten wordt een vast uurloon betaald variërend van 0,95 euro tot 1,10 euro.

2.4.5. Lichaamsbeweging, vrije tijd en culturele activiteiten

- *Wordt de eis van minimaal één uur lichaamsbeweging (of wandelen) in de buitenlucht voor alle gedetineerden gerespecteerd?*
Het normale regime voorziet 2x 1u. wandeling van ma - za; op zondag is er 3u. wandeling. Gedetineerden die het voorwerp uitmaken van een disciplinaire maatregel kunnen 1u./dag gaan wandelen.
- *Welke sportieve activiteiten kunnen de gedetineerden uitoefenen? Hoe vaak en hoelang kunnen zij dit doen?*
Per week kan men twee keer fitnessen en twee keer deelnemen aan een buitensportactiviteit (voetbal, volleybal en conditietraining). Deze sportmomenten duren telkens een uur.
- *Welke andere vormen van vrijetijdsbesteding zijn er mogelijk, met inbegrip van culturele activiteiten (workshops leren schrijven, toneel)?*
Aanbod activiteiten: 0verzicht van de activiteiten hulp- en dienstverlening van de Vlaamse Gemeenschap in 2018:

Onderwijs

- Taal: Frans, Nederlands op de gevangenisvloer
- ICT: Autocad, Multimedia, Excel, Powerpoint, Word, Photoshop en Publisher
- Centrum Basiseducatie: Werk zoeken, veiligheid op het werk (VCA)
- Individuele leertrajecten
- Proclamatie

Welzijn en gezondheid

- Individuele gesprekken JWT - CAW De Kempen
- Individuele gesprekken CGG Kempen
- Individueel aanbod AA (op vraag)
- Individueel aanbod Tandem (brug naar geestelijke gezondheidszorg buiten de muren)
- Activiteiten met directe sociale omgeving bv. Valentijnsactiviteit, Etentje met partner, Suikerfeest,...
- Maandelijks kinderbezoek
- Reeks filosoferen
- Wekelijkse ontspanningsavond ('t Klapke, spelletjesavond, bingo, film, crea,...)
- Moestuinproject voor geïnterneerden
- Voorleesverhalen voor papa's
- Kerstfoto's
- Sessies sleutelfigurenwerking en focusgroepen

- 'Deal with it'-babbelbox (herstelgerichte gespreksgroep met betrekking tot verslaving)

Herstelgerichte activiteiten

- Regionaal herstelproject Retoer
- Aanbod dader-slachtofferbemiddeling Moderator
- Acties music for life

Tewerkstelling

- Individuele gesprekken detentieconsulent VDAB

Culturele activiteiten

- Buiten Beeld
- Jaarlijkse BBQ
- Culinaire workshop met het oog op Music for Life
- Bloemschikken voor geïnterneerden
- Volksspelen
- Quiz
- Wekelijks bibmoment
- Samen Lezen
- Creatieve workshops
- Djembé
- Brushlettering
- Mocktails maken
- Lezingen: Patrick Loobuyck en Herman Brusselmans

Sport

- Fitness
- Buitensport (volleybal, voetbal)
- Yoga
- Activiteiten Te Gek?! (project 2018)
- Tafeltennis
- Sport inkomerswandeling zorg
- Kubb

- *Is er een zaal of een andere ruimte voorbehouden voor vrijetijdsbesteding?*
Er zijn meerdere lokalen waar begeleide groepsactiviteiten georganiseerd kunnen worden. De lokalen worden gebruikt door het zorgteam, de Vlaamse Gemeenschap en de eredienssten. Activiteiten met bezoekers vinden plaats in de bezoekszaal, buitenactiviteiten op de wandeling.
- *Eventuele aanvullende opmerkingen:*
Voor de geïnterneerde abnormalen bestaat sinds september 2014 de mogelijkheid om onderlinge celbezoeken af te leggen.

2.5. REGIME EN DISCIPLINE

2.5.1. Algemeen

ORDE, VEILIGHEID EN GEBRUIK VAN DWANG

- *Hoe vaak doen incidenten zich voor waarbij geweld of dwang wordt gebruikt (volgens de gedetineerde personen, de directeur, de registers of enige andere bron)?*
In 2018 werd in het register dwangmiddelen 55x het gebruik ervan genoteerd.
- *In welke gevallen is het gebruik van dwangmiddelen (handboeien,...) toegestaan?*
Het gebruik van dwangmiddelen is bepaald door de basiswet (art. 119 - 121). Gebruik van dwang is mogelijk "met het oog op de handhaving van de orde of de veiligheid (...) wanneer deze doelstelling op geen enkele andere wijze kunnen worden bereikt en voor zover strikt noodzakelijk"
- *Worden al die gevallen in een register genoteerd?*
Ja, elk gebruik van dwang wordt opgenomen in een bijzonder register, beheerd door PA.

- *Hebben de personen tegen wie die middelen gericht waren een arts kunnen raadplegen?*
Het gebruik van deze middelen is steeds het gevolg van een crisissituatie waarin onmiddellijke en doeltreffende interventie noodzakelijk is. Een arts raadplegen zal in deze omstandigheden niet compatibel zijn met het bewaren van de orde en veiligheid en het vrijwaren van de fysieke integriteit van medewerkers en gedetineerden. Indien geplaatst in een strafcel, worden zij dagelijks gezien door o.a. een arts.

Het voorafgaand raadplegen van een arts is komen te vervallen. Het feit dat deze gedetineerden dagelijks door een arts moet worden gezien, wordt beoordeeld als een voldoende waarborg voor de medische opvolging. (*)
- *Hoelang mogen dwangmiddelen worden gebruikt?*
Directie beslist over de stopzetting van het dwangmiddel. Basiswet schrijft voor dat deze "redelijk moet zijn" en "in verhouding staan tot het nagestreefde doel".
- *Worden fouilleringen en naaktfouilleringen respectvol en met de nodige tact uitgevoerd?*
De vigerende richtlijnen werden via dienstorder aan het personeel meegedeeld en worden nageleefd. Ook de gedetineerden werden ingelicht over deze richtlijnen. Een fouille aan het lichaam wordt enkel uitgevoerd indien er specifieke en individuele aanwijzingen zijn.

TUCHTREGIME

- *Welke daden en welk gedrag worden het vaakst bestraft?*
In volgorde van omvang:
 1. Vernielingen
 2. Bevelen niet opvolgen
 3. Bezit verboden voorwerpen (gsm, drugs,...)
 4. Verbale agressie
 5. Fysieke agressie
- *Wat is de gemiddelde aard en duur van de opgelegde straffen?*
Aard en duur van tuchtsancties zijn bepaald in de Collectieve Brief, nr. 124 (06.09.2013). In praktijk is de 'Afondering in de aan de gedetineerde toegewezen verblijfsruimte' de meest toegepaste straf. Gemiddelde duur is 3 dagen, gevolgd door 1 week ATV voorwaardelijk. Bij fysieke agressie kan de gedetineerde opgesloten in een strafcel voor maximum 9 dagen (onder bepaalde omstandigheden eenmalig beperkt verlengbaar).
- *Hoeveel personen zijn er gedurende een bepaalde periode gestraft in verhouding tot het totale aantal personen die van hun vrijheid zijn beroofd?*
In verhouding tot het bevolkingsaantal, staat dagelijks ca. 4% van de gedetineerden onder tuchtsanctie.

2.5.2. Disciplinaire afzondering

- *Wat zijn binnen de inrichting de motieven die leiden tot het plaatsen in een strafcel?*
Fysieke agressie t.a.v. medewerkers en gedetineerden, ernstige bedreigingen tav medewerkers en gedetineerden, vernielingen van materialen.
- *Beschikt een persoon in afzondering steeds over minimaal één uur beweging per dag in de buitenlucht?*
Ja
- *Wordt er vóór de afzondering een controle door een arts uitgevoerd en ligt de nadruk bij het onderzoek op de gezondheidstoestand van de gedetineerde?*
Plaatsing op strafcel is meestal gevolg van een crisissituatie.
Een arts (is vaak niet aanwezig wanneer het incident zicht voordoet, ('s avonds, weekend,...)) raadplegen voor de afzondering zal in deze omstandigheden niet compatibel zijn met het bewaren van de orde en veiligheid en het vrijwaren van de fysieke integriteit van medewerkers en gedetineerden.

Zie ook (*) bij 2.5.1.
- *Hoe vaak vindt een dergelijk medisch onderzoek tijdens de afzondering plaats?*
Dagelijks
- *Wie heeft er toegang tot de gedetineerde in afzondering en hoe wordt dit kenbaar gemaakt?*
Directie, medische dienst, bewarend personeel, geestelijke raadslieden, zorg, administratieve diensten, Commissie van Toezicht. Dagelijkse melding via mail.
Monografie, dienstnota's, opleidingen.

2.5.3. Gebruik van dwang

- *Organisatie van fouilleringen en naaktfouilleringen ?*
Kledijfouille: ja, bij bewegingen waarbij de verblijfsafdeling wordt verlaten en na bezoek..
Naaktfouille (= fouille aan het lichaam): ingevolge individuele motivering van de directeur op basis van specifieke aanwijzingen.

- *Worden de incidenten waarbij dwang wordt gebruikt, ingeschreven in een register? Inachtneming van de opgelegde voorwaarden*
Ja, het register is opgesteld conform de omzendbrief.

2.6. OVERLEGORGAAN VOOR DE GEDETINEERDEN

Twee afzonderlijke overlegorganen: 1 voor gedetineerden & 1 voor geïnterneerden.

2.7. UITVOERING VAN HET INDIVIDUEEL DETENTIEPLAN (ZIE 2.5.)

Individuele detentieplannen zijn er niet. Zoals hoger vermeld is er een (beperkt) aanbod van werk en zijn er mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding (met inbegrip van cultuur, opleiding ...), doch dit wordt niet vertaald in concrete plannen en dito trajecten.

3. BEHANDELING VAN DE AANVRAGEN ONTVANGEN DOOR DE CVT

- *Hoe ziet u de samenwerking tussen de commissie van toezicht en de directie van de inrichting, het bewakingspersoneel, het administratief, medisch en psychosociaal personeel?*
Deze samenwerking wordt door ons als zeer positief ervaren. De directie antwoordt steeds correct en gemotiveerd op vragen van onzentwege. Ook tijdens hun rondgang kunnen de maandcommissarissen steeds met hun directe vragen terecht bij de verantwoordelijke adjudant(en) of aanwezige cipers.
- *Hoeveel klachten/verzoeken heeft u de voorbije twaalf maanden ontvangen? Wat was daarvan het onderwerp? Welk gevolg wordt in de meeste gevallen aan die klachten gegeven?*
De klachten die gedurende het afgelopen jaar werden ontvangen worden hierna "gekwalificeerd" opgesomd naar analogie zoals deze worden omschreven in het rooster voor de registratie van klachten van CTR

Rooster voor de registratie van klachten jan - dec 2018

Commissie te TURNHOUT

1	Plaatsing in een gevangenis en overbrengingen	
1.1	Betwisting van de huidige classificatie	
	<i>Betwisting straf / reden internering</i>	1
1.2	Betwisting van de overbrengingen	
	<i>Verzoek transfer</i>	18
	<i>Problemen transfer om medische redenen</i>	2
	<i>Weigering transfer</i>	2
1.3	Binnenkomst en ontmoetingen directeur, maatschappelijk werker, arts	
1.4	Vreemdelingen – racisme – weigering van ongewone stappen	
	<i>Beledigende uitspraken - racisme - pesterijen</i>	7
1.5	Strafuitvoeringsmodaliteiten (personeelscollege, SURB)	
	<i>Datum "einde straf" fout / moederfiche niet correct / gevangenisfiche fout / in aanmerking voor invrijheidstelling</i>	2
1.6	Andere	
2	Materiële levensomstandigheden in de gevangenis	
2.1	Cel: verlichting-elektriciteit, verluchting, sanitaire installaties, onderhoud	
	<i>Indicatorlampje observatiecel werkt niet</i>	1
	<i>Strafcel niet gepoetst / vuil</i>	1
	<i>Koelkast op cel stuk</i>	2
	<i>Waterkoker & playstation stuk na celcontrole</i>	
	<i>Consoles op cel niet toegestaan (internet)</i>	1
	<i>Zeer warm op cel tijdens zomer / weinig, geen verluchting</i>	2
	<i>Verluchtingsgaten in cel langs buiten volgepropt</i>	1
	<i>Op strafcel: 48u TL lampen constanst aan</i>	1
2.2	Samenwoning-overbevolking: lichamelijke hygiëne, intimiteit, agressie op cel	
	<i>Wil dagelijks douchen</i>	2
	<i>Stapelbed: bovenste bed is slecht/moeilijk in te stappen</i>	1
	<i>Bij staking beperkt douchen</i>	1
2.3	Kledij, schoeisel	
	<i>1 paar schoenen ontbreekt / kledij waar hij recht op heeft niet ontvangen</i>	2
2.4	Bezit van voorwerpen	
	<i>Na doorzoeken cel DVD's meegenomen</i>	1
2.5	Boekhouding – persoonlijke rekening, inhoudingen	
	<i>Weigering geld overschrijven naar andere gevangens</i>	2
		1
2.6	Kantine en externe aankopen	
	<i>Weigering/geen sociale kantine - geen geld</i>	3
	<i>Foute bestelling wordt niet teruggenomen</i>	1
	<i>Vraag om halal vlees</i>	1
2.7	Behoud van de eigen ruimte (gordijnen, decoratie, aankleding)	
2.8	Andere:	
	<i>Cipers nemen eten uit de keuken/te weinig voor gedetineerden</i>	1
3	Omstandigheden van het leven in gemeenschap	
3.1	Angst voor verplaatsingen in de inrichting / veranderen van cel	4
3.2	Vertegenwoordiging van de gedetineerden bij het beheer van het dagelijkse leven (nadere regels omtrent de verkiezing, bevoegdheid, beperking)	
3.3	Bedreigingen en afpersing	2
3.4	Andere:	
	<i>PB's viseren / Provocerend gedrag PB's/ conflicten PB's / slecht behandeld / badge / grensoverschrijdend gedrag PB</i>	11
	<i>Aangevallen op wandeling / Niet op wandeling (angst)</i>	3
	<i>Slecht behandeld / aangevallen door PB</i>	2
	<i>Taalproblemen</i>	4
	<i>Nachtlawaai</i>	1
	<i>Problemen met broodbedeling</i>	1
	<i>Veroordeelden en geïnterneerden op zelfde gang kan niet</i>	1

4	Contact met de buitenwereld	
4.1	Telefoon en briefwisseling (toegang tot de telefoon, controle, niet-naleving van het briefgeheim, toegang tot internet, kranten en tijdschriften)	
	<i>Problemen i.v.m. telefoneren / te duur</i>	3
	<i>Niet telefoneren tijdens staking</i>	1
	<i>Post, postpakket niet toegekomen / verloren</i>	4
4.2	Organisatie van en voorwaarden voor bezoek (aan tafel, ongestoord bezoek, individueel achter glas, advocaten, geneesheren, bezoekrecht), mogelijke sancties, opschortingen en beroepen	
	<i>wil dagelijks bezoek</i>	1
	<i>Geen bezoek</i>	2
	<i>Bezoek: discussie over wat mee binnen mag</i>	2
	<i>Vraag om ongestoord bezoek / weigering</i>	4
	<i>Vraag om bezoek buiten gevangenis</i>	1
4.3	Contact met de media	
	<i>Te weinig Tv-kanalen / TV slechte kleuren & contrast</i>	1
4.4	Andere:	
5	Godsdienst en levensbeschouwing	
5.1	Recht om zijn godsdienst of levensbeschouwing te beleven (weigering van individuele of gemeenschappelijke beleving, religieuze voorwerpen)	
5.2	Religieuze, spirituele of morele bijstand (voorwaarden en moeilijkheden)	
5.3	Bezit van godsdienstige voorwerpen en de verplaatsingen ervan binnen de gevangenis (bijvoorbeeld gebedstapijt)	
5.4	Andere:	
6	Vormingsactiviteiten en vrijetijdsbesteding	
6.1	Toegang tot opleidingen, alfabetiseringscursussen, beroepsopleidingen of sociaal-culturele vormen (toelaatbaarheidsvoorwaarden, opleidingsbijdragen, validering van de lessen, intrekking)	1
	<i>opleiding metsers of elektriciens</i>	1
6.2	Inschrijving voor een externe, secundaire, hogere, universitaire opleiding (tussenkost inschrijvingsgeld) en stages	
6.3	Gebruik van de bibliotheekvoorzieningen	
6.4	Lichamelijke oefeningen en sportactiviteiten, dagelijkse wandeling	
	<i>wachlijsten om te mogen sporten</i>	1
	<i>vraag om individuele wandeling n.a.v. incidenten</i>	4
	<i>weigering wandeling / sporten</i>	2
6.5	Recreatieve activiteiten	
6.6	Intellectuele of artistieke activiteiten	
6.7	Andere:	
	<i>weinig activiteit om zich bezig te houden</i>	1
7	Werk	
7.1	Toegang tot werk (beschikbaarheid, wachtlijst)	
	<i>vraag om werk / weinig-geen werk / wachtlijst / weigering</i>	23
	<i>verloning ondermaats</i>	1
	<i>ontslag werk zonder reden</i>	5
7.2	Werkomstandigheden (duur, uurroosters, inkomsten, ongevallen, ontslag)	
	Bij staking worden uren half betaald	1
7.3	Welzijn op het werk (bekwaamheid, medische onderzoeken, verzekering)	
7.4	Werk en voorbereiding met het oog op tewerkstelling na de vrijlating	
7.5	Ongewenste intimiteiten op het werk	
7.6	Andere:	
8	Gezondheidszorg en gezondheidsbescherming	
8.1	Verstreekte zorgen: interne en externe doktersraadplegingen, verwondingen bij agressie, keuze van de arts, voortzetting van een behandeling opgestart voor de opsluiting, kopie van het dossier, hospitalisatie	
	<i>Vraag stopzetting injecties / andere medicatie</i>	2
	<i>vraag bezoek specialist</i>	4
8.2	Verslechtering van de gezondheidstoestand en risico op overlijden (mededeling aan de familie)	
	<i>Medicatie niet op punt na ingreep / klachten / onvoldoende opvolging</i>	4
8.3	Medische expertise	
	<i>Klachten blijven / diagnose / verder onderzoek geweigerd</i>	4
	<i>Pijnstillers niet gekregen / verzorging niet gekregen</i>	2
8.4	Geestesziektes	

8.5	Voeding en hygiëne	
	<i>Te weinig eten</i>	1
8.6	Besmettelijke ziektes / niet besmettelijke ziektes	1
	<i>Allergie</i>	2
8.7	Behandeling van verslaving	
	<i>Vraag om hulp bij drugsproblematiek / nevenverschijnselen</i>	2
8.8	Beroepsgeheim	
8.9	Andere:	
	<i>Vergoeding bril / tussenkomst glazen</i>	1
9	Psychosociale dienst	
9.1	Toegang tot de sociale dienst (wachttijd voor een afspraak, achterstand inzake het dossier, weigering van contacten of stappen)	
	<i>PSD werkt te traag / lange wachttijden</i>	2
9.2	Psychologische expertise (betwisting van de gegevens van de expertise en het gebruik ervan voor de strafuitvoeringsmodaliteiten, beroep op een deskundige naar keuze, beroepsgeheim)	
9.3	Juridische bijstand (recht, informatie)	
9.4	Andere:	
	<i>Psychiater is zorgvertrekker en beoordelaar</i>	1
10	Orde – veiligheid – gebruik van dwang	
10.1	Identificatie van de gedetineerde (identiteitsbewijs, vingerafdrukken)	
10.2	Fouilleringen (van de gedetineerde - beperkt of naakt, kledij, cel)	2
10.3	Bijzondere veiligheidsmaatregelen (verantwoording, voorwaarden en rechten, register en toegang tot commissies) en individueel bijzonder veiligheidsregime (motivering, duur, medisch advies, voorwaarden, advocaat, bezoeken van de directeur en de arts, register, beroep)	
	<i>Veiligheidsregime, toegekende voorwaarden niet uitgevoerd</i>	2
	<i>Dreiging zelfmoord na opgelegde veiligheidsmaatregel</i>	1
	<i>Vraag versoepeling regime</i>	1
10.4	Dwangmaatregelen (gebruik van middelen, evenredigheid, registratie)	
10.5	Geweldpleging ten aanzien van de gedetineerde door het personeel	1
10.6	Andere:	
11	Tuchtregime	
11.1	Tuchtrapport: opsteller bekend, getuigenis van collega's of medegedetineerden, fouten bij de keuze van de categorie, niet-naleving van de procedures of sancties waarin is voorzien, toegang tot de advocaat, betwisting van het rapport en de sancties, taal- en vertaalprobleem, chantage	1
	<i>tucht onterecht / onterecht verlengd</i>	4
11.2	Afzondering op cel: bewaarde rechten	
11.3	Plaatsing in naakte cel: duur, hygiënische omstandigheden, wandeling, medische en externe bezoeken, beleving van godsdienst of levensbeschouwing	
11.4	Klachten en rechtsvorderingen: indiening van een klacht bij de politie, belemmeringen voor een rechtsvordering	
11.5	Andere:	
	<i>Geen reactie op rapportbriefjes / bevestiging rapportbriefjes</i>	4
	<i>Vraag om gesprek met directie / gebrek aan communicatie</i>	5
	<i>Angst voor SURB / foute info SURB</i>	4
	<i>Dossier SURB te laat door fout griffie / niet verwittigd door griffie</i>	2
	<i>Vragen i.v.m. zitting SURB</i>	3
	<i>Tuchtsancties door miscommunicatie/taal</i>	1
	<i>Na tucht inbeslaggenomen spullen weg / tucht o.w.v. vernieling</i>	2
12	Commissies van toezicht	
12.1	Kennis van het bestaan van de plaatselijke commissie en mogelijkheden om de leden ervan te ontmoeten	
12.2	Weerstand van het personeel, vernietiging van brieven en brievenbussen	
12.3	Bedreigingen en ongewenste intimiteiten wegens relaties met de leden van de commissie	
12.4	Weigering om een ontmoeting met een lid van de commissie toe te laten	
12.5	Onwenselijke wachttijden voor de gedetineerden, de families	
12.6	Aanvragen voor een tussenkomst bij de directie, bij een advocaat	
12.7	Beroep op een arts van de commissie voor allerhande zorgen, voor een advies met betrekking tot de gezondheidstoestand	17